

مرحوم پورحیدری قبل از مرگ؛ هیچوقت قهرمانی در آسیا را فراموش نمی‌کنم

حال، مغرور نمی‌شد که خود را در جایگاه بالاتری بدانند. پورحیدری همیشه می‌گفت: «راستش، همیشه بهترین خاطرات عمر من در استقلال دو قهرمانی در آسیا بوده. این دو قهرمانی باعث شد دو ستاره روی لباس استقلال نقش ببندد. هیچوقت قهرمانی در آسیا را فراموش نمی‌کنم.

وقتی آخرین بار قهرمان شدیم، هرگز فکر نمی‌کردم اینقدر فاصله بيفتد و دیگر نتوانیم در آسیا با چنین عنوانی برسیم. یکی از حسرت‌های زندگی‌ام سال بعد از قهرمانی‌مان رقم خورد. حتی تا فینال آسیا رفتیم ولی بدشانسی باعث شد تا به عنوان قهرمانی نرسیم.»

به پمائه بیست و نهمین سالگرد قهرمانی استقلال در آسیا ماجرای رسیدن آبی‌ها به این افتخار را بررسی کرده‌ایم

قصه ستاره دوم

۴۹ سال پیش؛ دوشنبه شب یک تابستان گرم، اصلا شاید قصه‌اش را جواترها نشنیده باشند. اجازه دهید؛ این شکلی بهتر است. یکی بود یکی نبود. تیمی بود به نام استقلال. تیمی بود که سرمربی‌اش پورحیدری بود و بازیکنانش این همه ستاره؛ عابدزاده، مرفاوی، برادران بیانی، نامجو مطلق، قلعه‌نویی، سرخاب، حسن زاده و...

تیمی بود که برای زدن دومین ستاره روی پیراهنش اول از همه پرسپولیس را برده بود! نشنیده بودید؟ بی‌شک همین یک تکه دل هواداران استقلال را می‌برد. احتمالا خیلی‌ها نمی‌دانستند استقلال یک سال قبل از قهرمانی یعنی در سال ۶۹، پرسپولیس را در فینال نخستین لیگ سراسری پس از انقلاب برد و راهی آسیا شد. اصلا آن سال، سال عجیبی بود. کشور در شوک زلزله رودبار بود، جام جهانی برگزار شده بود و حمله صدام به کویت هم در همان سال اتفاق افتاد. انگار که زمین و زمان نمی‌خواستند دومین ستاره بدرخشد. اما استقلال سمج‌تر از این حرف‌ها بود. تاریخ را که مرور کنید پر است از نقل قول‌ها. آن زمان نوشته بودند استقلال آنقدر ستاره داشته که به آنها می‌گفتند «تیم تا دندان مسلح». جالب است که حتی تعویق یک‌ساله بازی‌ها هم نتوانست روی انگیزه آبی‌ها اثر بگذارد و آنها فقط و فقط فکرو ذکرشان این بود؛ درخشش، جام قهرمانی، دومین ستاره. این روایتی است از حک شدن ستاره دوم روی پیراهن آبی‌ها که هنوز هم که هنوز است در کری‌های هواداری، استقلالی‌ها آن را به رخ رقیب می‌کشند. از آن فینال انبوهی خاطره خوش باقی مانده و چند عکس رنگ و رورفته

گروه ورزشی

منصورخان تیم را قهرمان آسیا کرد

صمد مرفاوی، زنده گل قهرمانی استقلال

آقای گل جام باشگاه‌های آسیا در فصل ۱۹۹۱-۱۹۹۰ صمد مرفاوی شد. او به‌تنهایی ۶ گل از ۱۱ گل آبی‌ها را به‌ثمر رساند که یکی از آنها گل قهرمانی استقلال در مصاف با لیاوونینگ چین بود. گل دوم را می‌گوییم. مرفاوی، مصاحبه با ما را با یک «یادش بخیر» آغاز کرد: «استقلال برای دومین بار قهرمان آسیا شد و من خیلی افتخار می‌کنم که در آن تیم بودم. جادارد یادی کنم از منصورخان پورحیدری که همیشه گفتم آن قهرمانی یکی از دلایل اصلی‌اش حضور منصورخان روی نیمکت بود. در واقع استقلال با دانش فنی، تجربه و راهنمایی‌های منصورخان قهرمان آسیا شد. آن سال ما خیلی ستاره داشتیم و کنترل کردن آن همه ستاره خیلی سخت بود اما منصورخان این کار بزرگ را به بهترین شکل انجام داد.»

صمد درباره آقای گلی خودش هم گفت: «هرچه بازی‌ها به مراحل پایانی نزدیک‌تر می‌شد، گلزنی‌های من هم بیشتر می‌شد تا این‌که سرانجام گل قهرمانی را زدم. البته من هیچ وقت نگفتم این افتخار فردی است، چون حاصل تلاش همه بازیکنان بود. ما آن سال خیلی قوی بودیم، گرچه امکانات در حد ایده‌آل نبود اما وفای و همدلی در تیم موج می‌زد. اما الان یک لیگ داریم که در ظاهر حرفه‌ای است اما فقط اسم لیگ برتر را بدم می‌کشد. اگر هم می‌بینید به‌ندرت تیمی دوباره فینالیست می‌شود روی نبوغ بازیکنان و غیرت آنهاست؛ وگرنه من فکر می‌کنم با شرایط کنونی تا سالیان سال با هیچ تیم ایرانی رنگ قهرمانی در آسیا را نبینیم.»

آن قهرمانی را با هیچ افتخاری عوض نمی‌کنم

حسن زاده زنده گل اول استقلال

در روز ۷ مرداد سال ۱۳۷۰، رضا حسن زاده بود که گل اول استقلال را در بازی با لیاوونینگ چین زد تا یکی از چهره‌های تاثیرگذار فینال باشد. به همین بهانه، ۲۹ سال بعد از آن گل، سراغ رضا رفتیم:

افتخاری تاریخی را رقم زدیم

بالاخره قهرمانی در آسیا افتخاری بود که تجربه کردم و حتی در فینال، گل اول را هم وارد دروازه لیاوونینگ کردم. این قهرمانی، افتخاری تاریخی بود که برای فوتبال ایران به دست آمد نه استقلال. هواداران استقلال برای همیشه می‌توانند به این قهرمانی افتخار کنند.

لذت قهرمانی بیشتر از مشکلات بود

البته در راه رسیدن به این عنوان مشکلات خاصی داشتیم مثلاً کادرفنی کامل نبود، مربی دروازه‌بان‌ها و حتی پزشک نداشتیم، اما انگیزه‌ها ما را به‌پیش برد. لذتش واقعی و بسیار زیاد بود. خیلی زحمت کشیدیم که به این افتخار برسیم و همیشه آن را دوست خواهیم داشت.

این قهرمانی را با افتخارات دیگر عوض نمی‌کنم

هیچ وقت حاضر نیستم افتخار قهرمانی در آسیا را با افتخار دیگری عوض کنم. این اتفاقی است که برای تاریخ باشگاه استقلال به وجود آمد و من با حضور در ترکیب اصلی و گلی که در روز فینال زدم، جزئی از تاریخ باشگاه محسوب می‌شوم. من آن قهرمانی را با هیچ افتخار دیگری عوض نخواهم کرد.

منصورخان بزرگی کرد

منصور پورحیدری در آن روز هدایت تیم را برعهده داشت. او واقعا خون دل خورد. خدا رحمتش کند، در آن روز و در مجموع در کل تورنمنت، بزرگی کرد. چیزهای زیادی از او آموختم و آن قهرمانی به پورحیدری، بازیکنان، پیشکسوتان و هواداران تعلق دارد. کار بسیار سختی بود ولی به هر چه می‌خواستیم رسیدیم. وقتی به چنین افتخاری می‌رسید، هرگز حاضر نمی‌شوید آن را با چیز دیگری عوض کنید.

پاداش قهرمانی، خط تلفن بود!

مهدی فنونی زاده

مهدی فنونی زاده همیشه خاطرات شیرینی تعریف می‌کند. او یکی از بازیکنانی بود که در فینال جام باشگاه‌های آسیا برای استقلال بازی کرد. فنونی زاده خاطره جالبی درباره پاداش قهرمانی آسیا تعریف می‌کند: «یادم هست آقای غرضی نفری یک خط تلفن به ما پاداش دادند. شب رفتیم باشگاه پیام در سیدخندان. در یک جعبه تلفن گذاشتند و به بازیکنان دادند. احمد رضا عابدزاده شاکی شد. گفت این چیست دیگر؟ تیم را قهرمان آسیا کرده‌ایم، یک خط تلفن داده‌اند؟ گفتم احمد رضا عجله نکن. آن کاغذ زیر تلفن را ببین. آقای غرضی نوشته بود هر جای ایران می‌خواهند به آنها یک خط تلفن بدهید. آن موقع تلفنی وجود نداشت. یادم هست برای ثبت نام باید ۱۲ هزار تومان می‌دادید. آن موقع قرارداد من ۱۰۰ هزار تومان بود خلاصه یکی از رقافت پد رزش در ملاصدرا زندگی می‌کند و این مجوز خط را می‌خرد. می‌دانید به او چقدر فروختم؟ ۸۰۰ هزار تومان.»

با ۲-۳ بوئزاک قهرمان شدیم

فرشاد فلاح زاده

فرشاد فلاح زاده یکی دیگر از اعضای تیمی بود که در سال ۱۳۷۰ قهرمان آسیا شد. فرشاد هم از یکدلی در اردوی تیم حرف می‌زند؛ از این‌که حتی ناصر حجازی هم که آن زمان سرمربی محمدان بنگلادش بود، دائم به اردوی استقلال سر می‌زد و کمک فکری داشت. فلاح زاده هم نکات جالبی از آن قهرمانی برای ماتعریف می‌کند: «ما در آن بازی‌ها برای اولین بار در ایران از سیستم ۲-۵-۳ استفاده کردیم. این سیستم را بوئزاک، دستیار مجارستانی منصور پورحیدری پیشنهاد کرد و در آن من، رضا حسن زاده و شاهین بیانی افتخار این را داشتیم که به عنوان اولین ترکیب سه نفره ایرانی، این شکل دفاعی را انجام دادیم. ما با دست‌خالی و بدون ادعا رفتیم و قهرمان هم شدیم. یادم هست احمد رضا بازیکنان را روی دوشش می‌گرفت و پا برچم ایران می‌دوید. این شعارها که «استقلال قهرمان می‌شه، خدا می‌دونه که حقشه» هم همان زمان ساخته شد و ما از زمین تا خود هتل آن را می‌خواندیم.»

بهترین بازیکن جام شدم

عباس سرخاب

عباس سرخاب یکی از آن بازیکنان سابق استقلال است که به قول قدیمی‌ها «هیچ وقت به حشش نرسید.» مهاجم مینایی که عمر درخشش‌اش در دنیای فوتبال کوتاه بود و هرگز مثل خیلی از استقلالی‌ها مطرح نشد. او یکی از بازیکنان تاثیرگذار در کنار مرفاوی، نامجو مطلق، عابدزاده و... بود که نقش بسزایی در دومین قهرمانی استقلال در آسیا داشت. سرخاب در اظهار نظر کوتاهی درباره آن قهرمانی می‌گوید: «بهترین خاطره دوران ورزشی‌ام است. هرگز از یاد نمی‌برم. یادش به خیر. چه تیمی داشتیم، من، احمد رضا، عبدالصمد، رضا حسن زاده و... تیم ما واقعا تیم بود.» سرخاب این را گفت و ادامه داد: «آن قهرمانی هرگز از یاد من نمی‌رود؛ به خصوص این‌که با پیراهن استقلال بود. خاطره شیرینی هم که خیلی به من چسبید این بود که در آن بازی‌ها بهترین بازیکن جام شدم. خدا را شکر می‌کنم که آن سال من هم یکی از بازیکنان استقلال بودم.»

منصور گفت، پا قدم عسل بود

فریده شجاعی، همسر مرحوم پورحیدری

فریده شجاعی، همسر مرحوم منصور پورحیدری از قهرمانی استقلال در آسیا خاطرات جالبی دارد. او در این باره می‌گوید: «آن موقع پخش زنده‌ای وجود نداشت که بازی را ببینیم. یادم هست از طریق رادیو اخبار را می‌گفتند. ما هم آن روز از صبح زود نشستیم پای اخبار چون اختلاف ساعت هم زیاد بود. یادم هست رادیو گفت استقلال قهرمان آسیا شده و ما خیلی خوش‌حالی کردیم. حتی تلفنی در بنگلادش نبود که بتوانیم تماس بگیریم و خبر بگیریم. منتظر ماندیم تا تیم از بنگلادش برگردد.» او شیرین‌ترین خاطره‌اش را این‌طور تعریف می‌کند: «دخترم عسل همان روزها به دنیا آمد. منصور خیلی دوست داشت آن موقع ایران باشد ولی نبود. قبل از قهرمانی استقلال عسل به دنیا آمد و وقتی منصور برگشت، او هم می‌گفت به خاطر پا قدم خوب دخترمان بود که استقلال قهرمان آسیا شد.»

این همان ورزشگاه ملی بنگلادش در شهر «داکا» است. جایی که تا همیشه استقلالی‌ها خاطره‌ساز خواهد بود. استقلال با پیروزی ۲ بر یک مقابل لیاوونینگ چین قهرمان آسیا شد. صمد مرفاوی با ۶ گل زده آقای گل شد، مجید نامجو مطلق عنوان فنی‌ترین بازیکن جام را به‌دست آورد، عباس سرخاب بهترین بازیکن جام لقب گرفت و احمد رضا عابدزاده هم به‌عنوان بهترین دروازه‌بان، صاحب دستکش طلایی شد.

نکاتی از قهرمانی دوم استقلال

بعد از قهرمانی استقلال و بازگشت تیم به هتل، ناصر حجازی در لابی منتظر اعضای تیم بود. حجازی در آن زمان سرمربی محمدان بنگلادش بود که به خاطر تناسوی با استقلال حذف شد.

وضعیت زندگی در آن دوران در بنگلادش به قدری بد بود که بازیکنان می‌گفتند حتی نمی‌توانستند از آب شهری استفاده کنند. آنها همیشه با ششوخی و خنده می‌گویند یک لیوان آب شهر در بنگلادش خوردند و تا ۶ ماه دل درد داشتند! در بازگشت استقلال به ایران، طرفداران این باشگاه در فرودگاه مهرآباد گردهم جمع شدند و از تیم استقبال کردند. یکی از سبزه‌های عکاسان، شاهین و شاخر بیانی بودند که به عنوان دو برادر در این تیم حضور داشتند و این قهرمانی را کسب کردند.

شاهین بیانی در بازی فینال از ناحیه سر به شدت آسیب دید و او را مستقیماً به بیمارستان منتقل کردند. همیشه استقلالی‌ها با خنده می‌گویند بیمارستانی که شاهین به آنجا رفت آن قدر امکاناتش کم بود که او بعد از چند دقیقه بلند شد و فرار کرد!